

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ КОМИСИЈЕ ЗА ОЧУВАЊЕ
НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА У 2018. ГОДИНИ**

Сарајево, фебруар 2019. године

С А Д Р Ж А Ј

1.	НАДЛЕЖНОСТИ КОМИСИЈЕ ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА.....	1
2.	СПРОВЕДЕНЕ АКТИВНОСТИ.....	1
2.1.	Разматрање одлука	2
2.1.1.	Доношење одлука о проглашењу добара националним спомеником	2
2.1.2.	Доношење одлука којима се утврђује да предложена добра не испуњавају критеријуме за проглашење националним спомеником	3
2.1.3.	Доношење одлука којима се раније донесене одлуке мијењају, допуњавају, исправљају или укидају	3
2.2.	Принципи и смјернице за очување националних споменика	3
2.3.	Рјешавање петиција.....	4
2.4.	Продужење режима заштите.....	4
2.5.	Упис забиљежбе о националном споменику у земљишне књиге	4
2.6.	Имплементација одлука Комисије – обиљежавање националних споменика	5
2.7.	Давање стручног мишљења на пројекте рехабилитације националних споменика	5
2.8.	Листа угрожених споменика	5
3.	ПРОЈЕКТИ КОМИСИЈЕ	5
3.1.	Кандидовани пројекти.....	5
3.2.	Пројекти за које су одобрена средства.....	6
3.3.	Пројекти завршени у 2018. години.....	6
3.4.	Пројекти на којима је Комисија учествовала као партнер у 2018. години	6
4.	КАНДИДАТУРА НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА ЗА УПИС НА ЛИСТУ СВЈЕТСКЕ БАШТИНЕ (УНЕСКО)).....	6
4.1.	Номинација некропола са стећцима за упис на Листу свјетске баштине УНЕСКО-а.....	6
4.2.	Извјештавање о имплементацији Конвенције о заштити свјетске културне баштине (УНЕСКО)	6
5.	САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИМА НАДЛЕЖНИМ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ АНЕКСА 8.....	7
5.1.	Састанци са надлежним институцијама и појединцима.. ..	7
5.2.	Учествовање представника Комисије на конференцијама, скуповима и семинарима	7
5.3.	Учествовање представника Комисије у раду међународних органа	7
6.	ЈАВНОСТ РАДА	8
6.1.	Сарадња са медијима.....	8
6.2.	Подизање свијести о значају насљеђа	9
6.3.	Библиотека и документациони центар	9
6.4.	База података о споменицима	11
7.	ОРГАНИЗАЦИЈА КОМИСИЈЕ.....	11
7.1.	Састав Комисије.....	11
7.2.	Састанци колегијума чланова Комисије и сједнице Комисије.....	11
7.3.	Секретаријат Комисије.....	12
7.4.	Интерни акти Комисије	13
7.5.	Стручно усавршавање запослених.....	13
7.6.	Смјештај Комисије.....	14
8.	ИЗВРШЕЊЕ БУЏЕТА КОМИСИЈЕ	14
9.	ЗАКЉУЧЦИ	14

На основу члана 46. став (2) Пословника о раду Комисије за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", број 47/16), Комисија за очување националних споменика на својој 27. сједници одржаној 27.02.2019. године, усвојила је

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ КОМИСИЈЕ ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА У 2018. ГОДИНИ

Одлуком Предсједништва БиХ, број 01-50-1-227-37/16 од 28.01.2016. године, именовани су нови чланови Комисије: проф. др Амир Пашић, Горан Милојевић и Радоје Видовић.

На основу члана 5. став 4. Одлуке Предсједништва Босне и Херцеговине о Комисији за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", бр. 1/02, 10/02, 42/16 и 50/17), сва три члана Комисије засновала су радни однос у Комисији, почевши од 1. јула 2017. године.

1. НАДЛЕЖНОСТИ КОМИСИЈЕ ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА

Комисија за очување националних споменика (у даљем тексту: Комисија) је институција Босне и Херцеговине успостављена на основу Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и Одлуке о Комисији за очување националних споменика коју је донијело Предсједништво Босне и Херцеговине на 119. сједници, одржаној 21.12.2001. године, а којом су, у складу са одредбама Анекса 8., утврђени основни принципи и циљеви дјеловања Комисије, те њени примарни задаци и овлашћења као институције Босне и Херцеговине. Одлука је објављена у "Службеном гласнику БиХ", бр. 1/02, 10/02, 42/16 и 50/17.

На основу овлашћења из Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини Комисија доноси одлуке о проглашењу покретних и непокретних добара националним спомеником, примјењујући документ "Принципи и смјернице за очување националних споменика", број 01.2-7.4-36/28-6 од 14.06.2018. године и Правилник о критеријумима вредновања добара, подјели по предмету правне заштите и поступку категоризације националних споменика, број 11-02.14-58/18-6 од 14.06.2018. године ("Службени гласник БиХ", број 47/18).

На основу Правилника о активностима везаним за међународну сарадњу ("Службени гласник БиХ", број 29/02), који је донијело Предсједништво БиХ, Комисија даје иницијативу за покретање поступка за закључивање међународних уговора, припрема приједлоге уговора, учествује у претходним преговорима ради закључивања међународних уговора на експертном нивоу, извршава међународне уговоре, те обавља друге послове међународне сарадње у области заштите националних споменика.

2. СПРОВЕДЕНЕ АКТИВНОСТИ

На основу овлашћења из Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, Комисија разматра и доноси одлуке о проглашењу покретних и непокретних добара националним спомеником, примјењујући

Правилник о критеријумима вредновања добара, подјели по предмету правне заштите и поступку категоризације националних споменика (“Службени гласник БиХ”, број 47/18).

За добра која не испуњавају прописане критеријуме за проглашење добара националним спомеником, Комисија доноси одлуку којом се утврђује да предложено добро не испуњава те критеријуме (тзв. “негативне одлуке”).

Одредбом члана 40. Пословника о раду Комисије за очување националних споменика (“Службени гласник БиХ”, број 47/16) утврђени су случајеви у којима Комисија може да одлучи о измјени или допуни раније донесене одлуке о проглашењу добара националним спомеником. Измјене и допуне одлуке у прописаним случајевима доносе се на начин и према поступку прописаним за доношење одлуке о проглашењу добара националним спомеником.

Комисија по службеној дужности (без посебног захтјева), доноси одлуке о проглашењу националним спомеником за свако појединачно добро уписано на Привремену листу националних споменика Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, број 33/02). На Привременој листи, коју је успоставила Комисија за очување националних споменика у сазиву из периода 1995–2001. године, уписано је 776 споменика.

Поступак за проглашење добара националним спомеником покреће се на основу петиције – приједлога за утврђивање добара националним спомеником Босне и Херцеговине. Петиције за утврђивање добара националним спомеником подносе се Комисији у складу са чланом V Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у БиХ. Комисија је утврдила јединствену форму петиције према врсти добара. Петицију може да поднесе било које правно или физичко лице у Босни и Херцеговини¹.

2.1. Разматрање одлука

У 2018. години Комисија је разматрала укупно 57 приједлога одлука. Годишњим планом за 2018. годину било је предвиђено разматрање 40 одлука, али је одређеним прерасподјелама унутар Секретаријата и новом методологијом припрема овај број повећан.

2.1.1. Доношење одлука о проглашењу добара националним спомеником

Током 2018. године Комисија је прогласила националним споменицима **26 добара**.

Комисија је до 31.12.2018. године укупно примила петиције за 1946 добара.

У периоду 2002–2018. године Комисија је донијела укупно:

- 1.068 одлука, од тога 867 позитивних (33 покретна и 834 непокретна добра) и 201 негативну одлуку. Од укупног броја проглашених националних споменика, 618 споменика налази се на територији Федерације БиХ, 238 споменика на територији Републике Српске и 11 споменика у Брчко Дистрикту БиХ. Од укупног броја негативних одлука, 164 одлуке су за добра која се налазе на подручју ФБиХ, 35 на подручју РС, а 2 на подручју Брчко Дистрикта.
- Коначне одлуке о проглашењу националним споменицима за укупно 353 добра са Привремене листе, односно 6 споменика у току 2018. године. Од укупног броја проглашених добара са Привремене листе (353), 255 добара се налази на подручју ФБиХ, 94 на подручју РС, а 4 на подручју Брчко Дистрикта.
- 542 позитивне одлуке за добра за које су поднесене петиције националним споменицима Босне и Херцеговине,
- 100 одлука о измјенама и допунама одлука о проглашењу добара националним споменицима.

Почев од 22. сједнице одржане 31.07.2018. године, на којој је усвојен Правилник о критеријумима вредновања добара, подјели по предмету правне заштите и поступку категоризације националних споменика (“Службени гласник БиХ”, број 47/18), национални споменици се дијеле по њиховом значају, те сходно томе сврставају у сљедеће категорије:

- I. Национални споменици од универзалног значаја у Босни и Херцеговини
- II. Национални споменици од изузетног значаја за Босну и Херцеговину
- III. Национални споменици од великог значаја за Босну и Херцеговину
- IV. Национални споменици од значаја за Босну и Херцеговину.

До краја 2018. године Комисија је утврдила категорију за 23 споменика (15 одлука о проглашењу и 8 измјена ранијих одлука)

Прилог 1: *Одлуке о проглашењу добара националним споменицима, донесене у 2018. години*

2.1.2. Доношење одлука којима се утврђује да предложена добра не испуњавају критеријуме за проглашење националним спомеником

У 2018. години Комисија је донијела укупно 19 одлука којима се одбија петиција/приједлог за проглашење добара националним споменицима Босне и Херцеговине.

Прилог 2: *Одлуке којима се утврђује да добро не испуњава критеријуме за проглашење националним спомеником, донесене у 2018. години*

2.1.3. Доношење одлука којима се раније донесене одлуке мијењају, допуњавају, исправљају или укидају

У 2018. години Комисија је донијело укупно 12 одлука о измјенама и допунама раније донесених одлука о проглашењу добара националним споменицима БиХ. Тим измјенама утврђена је, између осталог, категорија за 8 националних споменика

Прилог 3: *Одлуке о измјенама, допунама, исправкама или укидању одлука Комисије, донесене у 2018. години.*

2.2. Принципи и смјернице за очување националних споменика

Комисија је у току 2017. и 2018. године радила на изради, допуни и унапређењу документа “Принципи и смјернице за очување националних споменика“. На 21. сједници одржаној 14.06.2018. године Комисија је усвојила документ, који презентује:

- предмет правне заштите националних споменика
- типологију вриједности националних споменика
- генерални методолошки приступ утврђивања мјера заштите за заштиту и очување националних споменика
- став спрам посебних категорија националних споменика (мјеста и остаци, рушевни објекти)
- поступак за проглашење добра националним спомеником, који спроводи Комисија (у циљу обезбјеђења цјеловитије и квалитетније заштите споменика и њиховог адекватног коришћења и интегрисања у развојне планове).

Смјернице су усклађене са правним оквиром БиХ, препорукама међународних конвенција и повеља, позитивних искустава других земаља, као и признатим научним изворима, у циљу детаљнијег уређивања начина вршења

овласти Комисије утврђених Анексом 8, те основане на постојећим знањима, искуствима и праксама из области заштите и очувања код нас и у другим земљама, као и на петнаестогодишњем искуству рада и дјеловања саме Комисије.

Комисија кроз овај документ презентује приступ дефинисања одређеног добра националним спомеником те даје смјернице за посматрање, дефинисање, валоризацију и очување националних споменика, с тим да су и приступ и смјернице примјењиви на комплетно наслеђе Босне и Херцеговине.

2.3. Рјешавање петиција

Током 2018. године Комисији је упућено 36 петиција, те 2.410 осталих дописа, захтјева и поднесака (укупно 2.446 аката) који су рјешавани у складу са овлашћењима Комисије утврђеним законом и општим актима Комисије.

Током 2018. године Комисија је прогласила националним споменицима Босне и Херцеговине укупно 20 добара за које су поднесене петиције.

***Прилог 4:** Листа петиција / приједлога за проглашење добара националним споменицима, примљених у 2018. години*

2.4. Продужење режима заштите

У складу са чланом 36. став (3) Пословника о раду Комисије, Комисија је на сједницама одржаним у 2018. години донијела 3 одлуке о продужењу режима заштите из члана V став 3. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, за укупно 7 добара. Одлуке су објављене у “Службеном гласнику БиХ”. Режим заштите продужен је до доношења коначне одлуке Комисије за очување националних споменика о проглашењу предложених добара националним спомеником.

***Прилог 5:** Списак добара којима је у 2018. години продужен режим заштите до доношења коначне одлуке Комисије*

2.5. Упис забиљежбе о националном споменику у земљишне књиге

Комисија је у периоду 2002–2018. године упутила укупно **826²** захтјева надлежним земљишнокњижним канцеларијама за упис забиљежбе о непокретним националним споменицима у земљишне књиге (захтјев се упућује након ступања одлуке на снагу, односно након објаве у “Службеном гласнику БиХ”). Закључно са 31.12.2018. године, Комисији је достављено **623 рјешења** којим се допушта упис забиљежбе о проглашењу националних споменика БиХ у земљишне књиге у цијелости, 20 рјешења о дјелимичном упису (дио споменика се из одређеног разлога не може да се упише у ЗК, те се за тај дио одбија захтјев), те 164 рјешења којима се одбија захтјев за упис забиљежбе о националном споменику у ЗК. Најчешћи разлог за одбијање захтјева за упис је што у одлукама Комисије нема катастарских података по старом премјеру, без којих земљишнокњижне канцеларије, у складу са законом, не могу да изврше упис у земљишне књиге. За 19 захтјева Комисији још није достављен никакав одговор (упућене су ургенције, уколико је од подношења захтјева прошло 2 мјесеца).

² Од укупно 867 проглашених добара, за 41 добро није поднесен захтјев, јер одлуке још нису објављене у “Сл. гласнику” (8) или се ради о покретним добрима (33) која се не уписују у ЗК.

2.6. Имплементација одлука Комисије – обиљежавање националних споменика

У 2018. години Комисији су достављени захтјеви за техничку припрему четири информационе табле.

Прилог 6: Активности на обиљежавању националних споменика у 2018. години

2.7. Давање стручног мишљења на пројекте рехабилитације националних споменика

У 2018. години Комисија је, на захтјев институција са свих нивоа власти, дала 30 стручних мишљења на пројектну документацију за извођење радова на националним споменицима.

Прилог 7: Преглед стручних мишљења датих на пројекте рехабилитације националних споменика у 2018. години

2.8. Листа угрожених споменика

Комисија је 2003. године успоставила Листу угрожених националних споменика за које је неопходно провести хитне мјере заштите да би се спријечило њихово потпуно уништење, а у циљу усмјеравања пажње свих одговорних ентитетских и државних органа управе, али и могућих донатора и инвеститора на оне случајеве националних споменика којима пријети нестанак уколико одмах не буду предузете неопходне активности за њихово спашавање.

У периоду 2002–2018. године на Листу је уврштено укупно 110 угрожених споменика, а скинуто је 27 споменика, због престанка стања угрожености. Комисија је успоставила систем праћења стања и активности везаних за угрожене споменике са Листе, на основу утврђених индикатора. Од влада ентитета и надлежних органа Комисија је затражила да предузму све неопходне мјере из њихове надлежности с циљем заштите угрожених споменика. О стању угрожених споменика и предузетим активностима Комисија редовно обавјештава јавност.

На дан 31.12.2018. године на Листи се налази **83 угрожених споменика**. У 2018. години Комисија је на Листу угрожених споменика уврстила 2 споменика, а са Листе је скинуто 2 споменика, због престанка стања угрожености

Прилог 8: Листа угрожених споменика

3. ПРОЈЕКТИ КОМИСИЈЕ

За националне споменике који се налазе на Листи угрожених споменика Комисија се обраћала захтјевом за финансијску подршку међународним субјектима, као и властима у Босни и Херцеговини на свим нивоима. Активности на овим пројектима спроводиле су се према уговорима склопљеним са донаторима, а у складу са законским прописима у БиХ.

3.1. Кандидовани пројекти

За средства Фонда амбасаде САД у БиХ за заштиту културног наслеђа за 2018/2019. годину нису кандидовани пројекти.

За средства Европске уније путем ИПА фондова кандидовани су пројекти:

- Пројекат New Roots – **Projekat New Roots – Art Places and Practices of the Contemporary ADRION Region** у сарадњи са European Projects, Development & Innovation, Италија. Подаци потребни за аплицирање пројекта достављени су италијанском партнеру 21.06.2018. године.

3.2. Пројекти за које су одобрена средства

- **Земаљски музеј у Сарајеву** – Пројекат “Превентивна конзервација збирки”; донатор: Специјални фонд америчког амбасадора у БиХ за заштиту културног наслеђа; период реализације: 10.09.2015.–31.12.2018.; вриједност уговора 625.000,00 \$;
- **Пројекат “Моја Босна и Херцеговина – моје наслеђе”**; донатор: Специјални фонд америчког амбасадора у БиХ за заштиту културног наслеђа; период реализације: 21.09.2016.–31.03.2018.; вриједност уговора 20.741,00 \$.

3.3. Пројекти завршени у 2018. години

У 2018. години завршен је Пројекат “Моја Босна и Херцеговина – моје наслеђе”.

3.4. Пројекти на којима је Комисија учествовала као партнер у 2018. години

Пројекат успостављања европске мреже о културном наслеђу (EUROPEAN HERITAGE NETWORK – HEREIN) (донатор: Савјет Европе; период реализације: од 1999. године без ограничења);

Прилог 9: Извјештаји о пројектима које имплементира Комисија

4. КАНДИДАТУРА НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА ЗА УПИС НА ЛИСТУ СВЈЕТСКЕ БАШТИНЕ (УНЕСКО)

03. априла 2018. године Јеврејско гробље у Сарајеву је уписано на Тентативну листу свјетског наслеђа УНЕСКО-а (<https://whc.unesco.org/en/tentativelists/6334/>).

4.1. Номинација некропола са стећцима за упис на Листу свјетске баштине УНЕСКО-а

На основу овлашћења из Одлуке Савјета министара БИХ о именовању чланова координационог одбора за имплементацију Плана управљања за некрополе са стећцима, представници Комисије, Мирела Мулалић Хандан и Мирзах Фочо, учествовали су у раду Координационог одбора за Босну и Херцеговину и Међудржавног координационог одбора за стећке, а Тарик Јазвин у раду Координационог одбора ФБиХ.

Прилог 10: Извјештај о активностима на имплементацији Плана управљања за некрополе са стећцима уписаним на Листу свјетске баштине УНЕСКО-а

4.2. Извјештавање о имплементацији Конвенције о заштити свјетске културне баштине (УНЕСКО)

Није било активности у 2018. години.

5. САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИМА НАДЛЕЖНИМ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ АНЕКСА 8.

Током 2018. године Комисија је, у складу са својим овлашћењима, наставила, а са неким и унаприједила раније успостављену сарадњу са надлежним институцијама и органима Босне и Херцеговине, ентитета, Дистрикта Брчко, градова, кантона и општина о питањима значајним за рад Комисије, а у складу са Законом о спровођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика успостављене према Анексу 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, којим је, између осталог, прописана обавезна сарадња органа и институција на свим нивоима власти са Комисијом.

Током 2018. године није било активности у раду Савјета Регулационог плана историјског градског подручја Почитељ и Савјета Регулационог плана историјског градског подручја Благај.

На основу позива Генералног секретаријата Предсједништва БиХ и Службе за заједничке послове институција БиХ, представници Комисије учествовали су у активностима на конзерваторско-рестаураторским радовима на објекту Предсједништва БиХ – радови на санацији крова, радови на инсталацији унутрашњих и вањских камера и радови на промјени намјене просторије у сврху успостављања безбједносног подручја II степена.

5.1. Састанци са надлежним институцијама и појединцима

Током 2018. године реализовани су бројни састанци Комисије са представницима надлежних органа на свим нивоима државне власти, представницима институција надлежних за заштиту културног наслеђа Босне и Херцеговине, представницима вјерских заједница, међународних организација и других институција и појединаца с циљем успостављања или унапређења сарадње Комисије са наведеним субјектима у поступку доношења и имплементације одлука Комисије, обезбјеђења средстава за спровођење мјера заштите националних споменика у ентитетским буџетима и средстава за рад Комисије, те рјешавања проблема који су успоравали и отежавали имплементацију Анекса 8. и Закона о спровођењу одлука Комисије за очување националних споменика.

Прилог 11: Преглед састанака представника Комисије са надлежним институцијама и појединцима у 2018. години

5.2. Учествовање представника Комисије на конференцијама, скуповима и семинарима

Прилог 12: Преглед учествовања представника Комисије на конференцијама, скуповима и семинарима у 2018. години

5.3. Учествовање представника Комисије у раду међународних органа

Током 2018. године, у складу са својим овлашћењима, Комисија је заступала интересе Босне и Херцеговине у међународним органима и учествовала на конференцијама и другим међународним скуповима у вези с облашћу заштите наслеђа.

Проф. др Амир Пашић је члан експертног тима у име БиХ, која је чланица Комитета за свјетску баштину УНЕСКО.

Мирзах Фочо и Мирела Мулалић Хандан чланови су Међудржавног координационог одбора за имплементацију Плана управљања за некрополе са стећцима, Координациони одбор ФБиХ за имплементацију Плана управљања

за некрополе са стећцима, ICCROM и као национални координатор за БиХ у Европској мрежи о културном наслеђу (EUROPEAN HERITAGE NETWORK – HEREIN).

Прилог 13: Преглед учествовања представника Комисије у раду међународних органа у 2018. години

6. ЈАВНОСТ РАДА

6.1. Сарадња с медијима

У складу са годишњим Планом рада и пословања, Комисија информисе јавност о свом раду, донесеним одлукама, закључцима и ставовима, те другим активностима користећи разне комуникацијске канале (индиректни, директни и путем медија) и алате (као нпр. конференције за медије, изјаве за медије, организација медијских и других промотивних догађаја, веб страница, промотивни материјали итд.).

Комисија предузима активности у вези са промовисањем националних споменика на њус-порталима који су изразили интерес за таквим видом сарадње. У ту сврху достављају се текстови и фотографије националних споменика.

Поред тога, Комисија заприма упите од медија који се односе на дјелокруг рада (одлуке о проглашењу добара националним споменицима, о тренутном стању националних споменика, мјере њихове заштите и очувања, те информације у вези с експлоатирањем неког добра (законске одредбе и сл.). Током 2018. године Комисија је службено запримила 50 упита различитих медија у БиХ на која је одговорено у писаној форми или у форми изјаве за ТВ или радио. Припремљено је и дистрибуисано 18 саопштења за јавност.

Евиденција медијског извјештавања (Press-clipping)

За потребе праћења и достављања извода из штампаних, електронских и онлајн медија са подручја Босне и Херцеговине, који се односе на рад Комисије за очување националних споменика, те област културе, и културног наслеђа, дефинисан је попис медија, попис тема и кључних ријечи на основу којих извршилац пружа услуге *press-clippinga*. *Press-clipping* се похрањује на сервер – хемеротеку и доставља се свим запосленим и члановима Комисије на дневној бази. У табели, која је у прилогу овог извјештаја, приказана је статистичка анализа *press-clippinga* а за период од 1. јануара до 31. децембра 2018. године са бројем објава (чланака, интернетских објава и ТВ прилога) уопште из домена културе и културног наслеђа, затим дио објава које се односе на Комисију, као и најзаступљеније теме за сваки појединачни мјесец. Од укупно 2769 објава, 300 објава се односи на Комисију за очување националних споменика, што износи 11 %.

Прилог 14: Анализа *press-clippinga* Комисије у 2018. години

Веб страница Комисије за очување националних споменика – www.kons.gov.ba

Постојање веб странице је неопходан алат стратешког комуницирања Комисије с циљним јавностима, с обзиром на то да служи и за презентацију активности Комисије те нуди и информације и садржаје о сваком појединачном националном споменику кроз доступну апликацију/софвер, укључујући фото-документацију. Осим тога, редовно ажурирање странице (поштујући стандарде

проактивне транспарентности) и њен квалитетан садржај омогућује дијелење садржаја путем профила на друштвеним мрежама (фацебоок-профил). На тај начин генеришу се нове посјете веб страници и постиже већи досег информација до циљних група. Овдје је као индикатор постављен број посјета / кликова по страници. Поред тога доступна је анкета о задовољству корисника веб странице у циљу прикупљања корисних приједлога за побољшање садржаја. Комисија има и свој канал на Јоу Тубе који омогућава постављање видео-садржаја, као и службену Фацебоок-страницу.

У протеклој години објављене су 32 вијести, те 121 осталих уноса/измјена као што су: јавне набавке, пројекти, сједнице, дневни ред, извјештаји, планови, буџет, измјене на структури странице, измјене постојећег садржаја итд.

На апликацији су урађене измјене и побољшања у перформансама те су имплементирана побољшања која додатно убрзавају апликацију. Поред тога, урађено је рјешење везано за преузимање информација приликом скидања одлука са апликације, те настављено одржавање ЈоуТубе канала са додавањем нових видеа.

Поступање у складу са Законом о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини

Током 2018. године за примљено је четири захтјева на основу Закона о слободном приступу информацијама БиХ. Сви захтјеви су обрађени у законски прописаном року.

Прилог 15: Извјештај о промотивним активностима Комисије у 2018. години

6.2. Подизање свијести о значају наслеђа

Кампања “Моја Босна и Херцеговина – моје наслеђе” проводи се од 2006. године у сарадњи са Амбасадом Сједињених Америчких Држава у БиХ. Досада је у кампањи учествовало преко 65 школа из више од 20 босанскохерцеговачких градова (Сарајево, Мостар, Требиње, Ливно, Јајце, Травник, Столац, Чапљина, Љубиње, Шипово, Устиколина, Благај...), односно 12.000 ученика. Кроз пројектне активности, као што су предавања у школама и на локалитетима националних споменика, дјеца стичу и усавршавају знања о културном наслеђу, са фокусом на старе градове, архитектуру, умјетничка дјела, занате, усмена предања и др.

Током 2018. године реализиране одржана су предавања у 8 основних школа у БиХ и Камп “Моја БиХ – моје наслеђе”.

6.3. Библиотека и документациони центар

Библиотека и документациони центар Комисије (БДЦ) је задужен за прикупљање, обраду и чување документације о националним споменицима БиХ. Библиотека сарадницима Комисије обезбјеђује приступ фондовима библиотечке и документарне грађе, информацијама и садржајима за потребе стручног рада на проглашењу добра националним спомеником.

Библиотека осим сарадницима Комисије своје услуге пружа вањским корисницима студентима, магистрантима, докторантима, као и истраживачима у области наслеђа.

Устројство центра базирано је на два уско повезана дијела библиотечком и документационом. Библиотечки дио чини фонд од око 3000 јединица књижне грађе из области наслеђа, архитектуре, умјетности, историје, менаџмента у наслеђу, археологије, етнологије и правне заштите.

Развој овог специјализованог фонда стручне литературе о наслеђу својим донацијама помогли су ICCROM Library, Историјски архив Сарајево, Islamic Conference Research Center (IRCICA), Global Librarian projects, Британски савјет Сарајево, Archaeological Institute of America, Музеј Херцеговине Мостар, Музеј Семберије Бијељина, Академија наука и умјетности БиХ и др.

Фонд некњижне грађе (документарни дио) чине збирке пројектно-техничке документације, картографске грађе (мапе, геодетске подлоге и др.), фото-документације (архивске и нове), новинских чланака и графичке грађе (плакати, разгледнице, календари и др.). Фонд некњижне грађе броји око 16000 јединица.

Обрада грађе врши се по Међународним стандардима ИСБД(М) за опис књижне грађе и ИСБД(ЕР) за опис електроничке грађе. Грађа из 10 збирки евидентована је у инвентарним књигама и дигиталним каталозима који се надопуњују. Класификација и каталогизација грађе у фондовима врши се по предметним одредницама и УДЦ класификацији.

У библиотеци се континуирано, у складу са прикупљеном грађом, врши дигитализација. Дигитализација се одвијала у неколико фаза, у првој 2007. године дигитализовани су пројекти (техничка документација), у другој која је започела 2009. године дигитализована је комплетна картографска грађа, у трећој фази 2010. године дигитализоване су архивске фотографије (Ћиро Раич, Вук Рогановић и др.). Од 2011. године спроводи се дигитализација грађе према тренутним потребама институције.

Библиотека има успостављену сарадњу међубиблиотечке размјене са другим сличним институцијама (музеји, библиотеке, институти и др.). На тај начин фонд библиотеке је обogaћен издањима серијских публикација које издају ове институције као што су: Гласник Земаљског музеја, Босанска Вила, часопис Нада, часопис Мост и др.

Главна активност унутар документационог дијела је прикупљање, сортирање и чување докумената различитог типа, папирне документације, видео и аудио-филмова, пројеката и фотографија о добрима који су проглашена националним споменицима или о онима који имају историјску, културну, архитектонску, археолошку, етнографску или неку другу вриједност. Ова обједињена грађа чини јединствену збирку названу Споменички досије у којој се чува папирна и дигитална документација о проглашеним националним споменицима. Збирка се попуњава у складу са проглашењем добара националним споменицима и представља највреднију збирку унутар фонда библиотеке.

Документација којом Комисија располаже је јавна, доступна на увид заинтересованим правним и физичким лицима за њихове истраживачке и образовне потребе, под условима и на начин утврђен Правилником о раду библиотеке и документационог центра и Правилима коришћења документације.

Библиотека и документациони центар пружа све услуге корисницима предвиђене законом о библиотечкој дјелатности.

Посебна услуга коју књижница нуди вањским корисницима, стручној и научној јавности јесте документација из фонда Споменичког досијеа која се доставља у дигиталној форми на захтјев.

Библиотека спроводи активности лиценцирања издања Комисије годишњака "Баштина" у научним базама EBSCO host и Central and Eastern European Online Library (CEEOL).

Прилог 16: Извјештај о раду библиотеке и документационог центра у 2018. години

6.4. База података о споменицима

База – централни инвентар наслеђа БиХ је отворен и континуиран систем чија је основна намјена:

- објединити преглед цјелокупног фонда БиХ – за сва добра и споменике
- објединити све релевантне податке и омогућити њихову широку доступност и једноставно претраживање (историјат, преглед тренутног стања радова, степен документираности, библиотечку и документациону грађу везану уз добра итд.),
- обезбиједити базе знања неопходне за рад на одржавању и заштити културно-историјског наслеђа БиХ,
- креирати подлоге за израду просторних и урбанистичких планова на нивоу државе, ентитета, општина,
- олакшати научна истраживања културно-историјског наслеђа БиХ.

Централни инвентар наслеђа БиХ се састоји од два модула, односно модула споменици и модула документационо-библиотечке збирке (ДКЗ).

Почетком 2018. године закључен је уговор за одржавање просторне базе података о споменицима са фирмом “Астролаб” из Сарајева.

Током 2018. године настављен је унос података у базу те отклањање грешака које се јављају при уносу података и раду базе. У току године у базу су унесени подаци за 362 национална споменика. Укупан број унесених одлука досада је 862.

7. ОРГАНИЗАЦИЈА КОМИСИЈЕ

7.1. Састав Комисије

На основу члана II став 4. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у БиХ и члана 5. Одлуке о Комисији за очување националних споменика (“Службени гласник БиХ”, бр. 1/02, 10/02, 42/16 и 50/17), Предсједништво Босне и Херцеговине донијело је, на 19. сједници одржаној 28. јануара 2016. године, Одлуку о именовану чланова Комисије: проф. др Амира Пашића, Горана Милојевића и Радоја Видовића. Одлука је објављена у “Службеном гласнику БиХ”, број 10/16.

Предсједништво БиХ донијело је, на 25. сједници одржаној 25. марта 2016. године, Одлуку о разрешењу међународних чланова Комисије: проф. др Зеунер Ahunbay и проф. др Martin Cherry. На истој сједници Предсједништво је донијело Одлуку о допуни Одлуке о Комисији за очување националних споменика (“Службени гласник БиХ”, број 42/16), којом је у члану 7. утврђено да Комисија усваја опште акте са три гласа – консензусом домаћих чланова.

На основу члана 5. став 4. Одлуке Предсједништва Босне и Херцеговине о Комисији за очување националних споменика, сва три члана Комисије засновала су радни однос у Комисији, почев од 1. јула 2017. године.

7.2. Састанци колегија чланова Комисије и сједнице Комисије

Чланови Комисије сваких 7 дана одржавају састанке колегија ради разматрања и усаглашавања радних материјала за сједнице, као и разматрања и усаглашавања осталих захтјева и представки.

У 2018. години одржано је осам (8) сједница Комисије, и то:

- 18. сједница, одржана 22. јануара 2018. године (предсједавајући Радоје Видовић, са мандатом од 23. 10. 2017. до 22. 08. 2018. године³);
- 19. сједница, одржана 12. марта 2018. године (предсједавајући Радоје Видовић);
- 20. сједница, одржана 26. априла 2018. године (предсједавајући Радоје Видовић);
- 21. сједница, одржана 14. јуна 2018. године (предсједавајући Радоје Видовић);
- 22. сједница, одржана 31. јула 2018. године (предсједавајући Радоје Видовић);
- 23. сједница, одржана 6. новембра 2018. године (предсједавајући проф. др Амир Пашић, са мандатом од 23. 08. 2018. до 22. 06. 2019. године).
- 24. сједница, одржана 5. децембра 2018. године (предсједавајући проф. др Амир Пашић);
- 25. сједница, одржана 21. децембра 2018. године (предсједавајући проф. др Амир Пашић).

Комисија је уважила приједлог представника међународне заједнице (Високи представник у БиХ, Специјални представник ЕУ, амбасадор Аустрије, Француске, Италије, Турске, СР Њемачке, Велике Британије и САД-а) и од 17. сједнице за наведене представнике омогућила присуство својим сједницама.

7.3. Секретаријат Комисије

Стручне и административне послове за Комисију обавља Секретаријат, које сачињава стручно и компетентно особље и то за: градитељско наслеђе, археолошко наслеђе, покретно наслеђе, правне послове (правна заштита националних споменика и општи послови), финансијске послове, библиотечке послове, послове односа са јавношћу и техничку координацију.

Извршни функционер организује и руководи радом Секретаријата.

Према важећем Правилнику о унутарњој организацији Комисије, који је ступио на снагу 01.02.2017. године, након прибављања сагласности Предсједништва Босне и Херцеговине, за извршавање послова и задатака из надлежности Комисије утврђено је 21 радно мјесто (36 извршилаца), од чега су 3 радна мјеста именованих лица (7 извршилаца), 2 руководећа радна мјеста (2 извршиоца), 11 службеничких радних мјеста (21 извршилац) и 5 запосленичких радних мјеста (6 извршилаца).

Извршни функционер, савјетници чланова Комисије, државни службеници и запосленици Комисије обавезно заснивају радни однос у Комисији, а чланови Комисије могу да заснују радни однос на властити захтјев, у складу са чланом 5. став 4. Одлуке Предсједништва БиХ о Комисији за очување националних споменика.

³ Према члану 8. став (3) Пословника о раду Комисије за очување националних споменика, домаћи чланови Комисије смјењују се на функцији предсједавајућег сваких десет мјесеци. На првом радном састанку одржаном 23.02.2016. године чланови Комисије су договорили да први предсједавајући буде Амир Пашић, а наредни Горан Милојевић (у складу са редослиједом наведеним у Одлуци Предсједништва БиХ о именовању чланова Комисије).

Етнички састав Секретаријата (особлја) Комисије не одражава етнички састав у Босни и Херцеговини (незадовољавајући број представника српског и хрватског народа).

7.4. Интерни акти Комисије

У 2018. години донесени су слjedeћи интерни акти:

1. Принципи и смјернице за очување националних споменика, број 01.2-7.4-36/28-6 од 14.06.2018. године
2. Правилник о критеријумима вредновања добара, подјели по предмету правне заштите и поступку категоризације националних споменика, број 11-02.14-58/18-6 од 14.06.2018. године
3. Правила поступка доношења одлука Комисије, број 01.2-2.14-58/18-10 од 28.08.2018. године
4. Правилник о поступку достављања матичних података и начину вођења евиденције присуства на послу у Комисији за очување националних споменика, број 04.1-2.14-58/18-3 од 18.04.2018. године
5. Измјене и допуне Правилника о коришћењу службених возила у Комисији за очување националних споменика, број 04.1-2.14-58/18-4 од 18.04.2018. године
6. Измјене и допуне Одлуке о начину и поступку остваривања права запослених у Комисији за очување националних споменика на накнаду за службено путовање, број 04.1-16.3-3/17-23 од 28.02.2018. године
7. Измјене и допуне Одлуке о ближим критеријумима и поступку за додјелу стимулације запосленим у Комисији за очување националних споменика, број 04.1-16.3-50/18-14 од 31.07.2018. године
8. План потреба Комисије за очување националних споменика за хоризонталним обукама у 2019. години, број 04.1-34.5-13/18 од 11.10.2018. године
9. План јавних набавки за 2018. годину, број 03-16.4-59/18-3 од 12.03.2018. године.

7.5. Стручно усавршавање запослених

Запослени у Комисији укључени су у програм обуке државних службеника коју организује Агенција за државну службу Босне и Херцеговине у склопу Пројекта изградње капацитета државних службеника на нивоу БиХ. Запослени у Комисији су током 2018. године били укључени и у друге облике стручног усавршавања.

У складу са Одлуком Савјета министара БиХ о начину спровођења обуке државних службеника у институцијама БиХ ("Службени лист БиХ", 15/17), Комисија је донијела План потреба Комисије за очување националних споменика за хоризонталним обукама (обуке које организује Агенција за државну службу БиХ) у 2018. години.

Став Комисије је да ће се стручно усавршавање запослених у иностранству одобравати само у изузетним случајевима, када је то од значаја за рад Комисије и када одсуство запосленог који се обучава не ремети извршавање плана рада Комисије.

Прилог 17: *Стручно усавршавање запослених у 2018. години*

7.6. Смјештај Комисије

Од септембра 2015. године сједиште Комисије је у Сарајеву, Маршала Тита 9а, у Згради заједничких институција Босне и Херцеговине.

На основу члана 4. став (2) Пословника о раду, Комисија је донијела Одлуку успостављању канцеларије Комисије за очување националних споменика у Бањалуци и Мостару, број 04.1-02.14-33/17-8 од 17.07.2017 године, који су потом профункционисали.

8. ИЗВРШЕЊЕ БУЏЕТА КОМИСИЈЕ

Према Закону о буџету институција Босне и Херцеговине за 2018. годину, Комисији је одобрен буџет у укупном износу од 1.417.000,00 КМ, од тога 1.412.000,00 КМ за текуће издатке, а 5.000,00 КМ за капиталне издатке. У току године Комисија се обратила Министарству финансија и трезора БиХ са захтјевом за реструктурисање расхода, јер се динамика реализације средстава увећала на економским категоријама: путни трошкови, трошкови за комуналне услуге и уговорене услуге.

Укупно извршење буџета на дан 31.12.2018. године износи око 1.258.280,00 КМ, што је 88 % одобреног буџета. Остатак нереализованих средстава износи 159.965,07 што је 12 % буџета. Највећи дио средстава у износу од 111.413,02 КМ су неутрошена средства на платама јер нису попуњена сва планирана радна мјеста. На економској категорији “Канцеларијски материјал“ остало је 75 % неутрошених средстава у износу од 11.135,85 КМ, јер је набавка спроведена у 2018. години, а наруџбе и плаћање се врше у 2019. години.

9. ЗАКЉУЧЦИ

Да би се испунио мандат дефинисан Анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, неопходно је:

- да се активности на припреми одлука и даље усаглашавају са савременим трендовима у области заштите наслеђа (проглашењем градских урбаних пејсажа, градитељских цјелина и сл.)
- да се интензивира мониторинг националних споменика са циљем тачног утврђивања стања добара (посебно добара са Листе свјетског наслеђа и Тентативне листе свјетског наслеђа), потребе предузимања мјера заштите и проналаска средстава за њихову заштиту
- да се реализују одобрена систематизација радних мјеста

- да се Комисији обезбиједи одговарајући простор за рад и да се унаприједи и осавремени опрема за рад.

Извјештава:

Мирзах Фочо,
Извршни функционер

Предсједавајући Комисије

Проф. др Амир Пашић

Број: 13-2.14-40/19-2
Сарајево, 27.02.2019. године